

Beretning

fra udvalget for forretningsordenen angående afholdelse af ubevilgede statsudgifter på forventet efterbevilling med finansudvalgets samtykke.

(Afgivet den 11. april 1969).

På et møde i folketingets finansudvalg den 3. september 1968 tiltrådte et *flertal* (det konservative folkepartis, venstres og det radikale venstres medlemmer) imod et *mindretal* (socialdemokratiets og socialistisk folkepartis medlemmer) at give landbrugsministeren bemyndigelse til på forventet efterbevilling ved lov om tillægsbevilling for 1968-69 at udrede 125 mill. kr. til landbruget som compensation for, at landbruget var gået med til at udsætte krav om prisforhøjelser på landbrugsvarer, som landbruget havde ret til, indtil 1. marts 1969. I de 125 mill. kr. skulle dog indgå, hvad der udbetaltes som tilskud til yngre landmænd i henhold til lov nr. 232 af 6. juni 1968 om ændring af loven om udlån til yngre landmænd (ca. 25 mill. kr.).

Imod denne finansudvalgsafgørelse gjorde folketingsmand Aksel Larsen på socialistisk folkepartis folketingsgruppes vegne i skrivelse af 5. september 1968 indsigelse over for folketingets formand. Han anså fremgangsmåden for stridende imod grundlovens § 46, stk. 2 („Ingen udgift må afholdes uden hjemmel i den af folketinget vedtagne finanslov eller i en af folketinget vedtaget tillægsbevillingslov eller midlertidig bevillingslov“), idet han bemærkede, at denne grundlovsbestemmelse med folketingets billigelse er blevet praktiseret således,

„at finansudvalget i mindre og hastende sager kunne beslutte bevillingerne, dog således at det til enhver tid skulle være muligt at kræve et bevillingsforslag forelagt folketinget som lovforslag og afgjort efter reglerne herom.“

Da Aksel Larsen derfor anså regeringens og finansudvalgets handlemåde for stridende mod grundlovens ord og mening, henstillede han til formanden,

„at regeringens og finansudvalgets handlemåde påtales, og at bevillingsbeslutningen tilbagekaldes, hvorpå regeringen — om den til den tid ønsker at fremme sagen — fremlægger lovforslag i folketinget, når dette er trådt sammen.“

I et svar til folketingsmand Aksel Larsen af 18. september 1968 udtalte folketingets formand, at han anså regeringens og finansudvalgets handlemåde i sagen for stemmende med gældende forfatningsretlig sædvane. Han henviste nærmere til Alf Ross: Dansk statsforfatningsret, 2. udgave, side 828 ff., samt til to responsa, optrykt som bilag 17 og 18 til betænkning over den af statsrevisorerne afgivne betænkning over statsregnskabet for finansåret 1960-61 (Folketingstidende 1962-63, tillæg B. sp. 929 ff.) afgivet af henholdsvis professor Alf Ross og professor Max Sørensen.

Ved folketingets sammentræden i oktober 1968 fulgte socialistisk folkeparti sagen op ved at stille følgende forespørgsel til statsministeren:

„Er statsministeren opmærksom på grundlovens § 46, og anser statsministeren, at folketingets finansudvalg uden om folketinget kan give en minister bemyndigelse til at overskride lovbestemte bevillinger?“

Forespørgslen foretoges den 8. oktober 1968, jfr. folketingets forhandlinger 1968-69, sp. 334 ff.